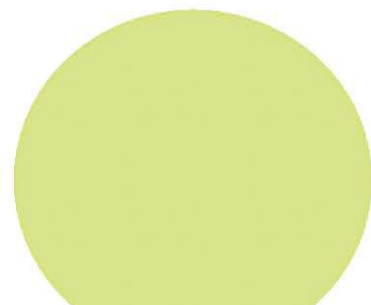

VVE AANVULLING PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN voor kinderen van 0 tot 4 jaar

November 2018

Doen waarin je geloof

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

Visie VVE

De wetgever wenst dat er een aparte visie VVE in het beleidsplan wordt omschreven. In deze aanvulling werken we daarom onze visie op VVE inhoudelijk uit en lichten enkele belangrijke onderdelen nader toe. Elk kindcentrum is blijvend in ontwikkeling en stelt haar vve-programma vast aan de hand van de basisvoorwaarden die uitgebreid beschreven staan in het document Kwaliteit VVE. Deze gelden voor VVE voor- en vroegscholen en is afgeleid van de kwaliteitscriteria die door de onderwijsinspectie zijn opgesteld. PIT Kinderopvang en Onderwijs heeft ervoor gekozen deze indicatoren aan te houden voor de kwaliteit die er in alle locaties (VVE en Regulier) wordt geleverd met een ontwikkelingsaanbod voor kinderen van 2 tot en met 6 jaar.

We sluiten aan op de ontwikkelbehoeften van elk kind (VVE en Regulier)

Niet elk kind komt met dezelfde bagage naar het de peuterspeelgroep, maar elk kind heeft talenten. Wij kijken wat nodig is om die talenten spelenderwijs te kunnen ontwikkelen, onder andere met opbrengstgericht werken. Hierbij komen de eerste stapjes op het gebied van taal, rekenen, motoriek en sociale vaardigheden aan bod. We gebruiken een gecertificeerde VVE methode zoals Puk & Ko als leidraad om de doelen van opbrengstgericht werken te behalen. Zo stimuleren onze pm-ers spelenderwijs een brede ontwikkeling van de peuters in het belang van een soepele overgang naar de basisschool. Samen beleven de peuters, vaak samen met de kleuters, de leukste avonturen. Huisjes bouwen, koekjes bakken, slingers maken, maar ook samen liedjes zingen, naar verhalen luisteren en eten. De pedagogisch medewerker lokt reacties uit die goed zijn voor de taalontwikkeling van de peuter. Ook sociaal-communicatieve vaardigheden, zoals opkomen voor jezelf, aardig doen en samen spelen, komen daarbij aan bod. Bij de verschillende thema's zoals 'Knuffels', 'Hoera, een baby!', 'Oef, wat warm!' en 'Dit ben ik!' horen activiteiten die passen bij de beleving van het kind. Alle pm-ers zijn VVE-gecertificeerd.

Door de pedagogische en didactische aanpak aan te laten sluiten bij de ontwikkelbehoeften van de kinderen, ontstaat voor de kinderen een passend aanbod dat aansluit bij hun niveau, maar ook bij hun leerstijl.

De professionals kennen het niveau, de leerstijl en de behoeften van de kinderen en sluiten daar planmatig op aan. De pedagogische en didactische aanpak voldoet aan de meest recente kwaliteitseisen. Binnen het aanbod is duidelijk aan welke doelen men werkt met de kinderen. Er is dus sprake van een ontwikkelings- en opbrengstgerichte aanpak. Als veel kinderen in een groep extra ondersteuning nodig hebben, wordt er intensiever gewerkt met de kinderen en de ouders.

- a) Er wordt optimaal aangesloten op de ontwikkelbehoeften van kinderen.
- b) De kinderen voelen zich veilig, hebben plezier, spelen samen waardoor hun sociaal-emotionele ontwikkeling goed kan verlopen.
- c) De kinderen worden uitgedaagd tot het opdoen van nieuwe ervaringen en tot het verleggen van hun grenzen. Het VVE-programma is een hulpmiddel. De ontwikkeling en behoeften van de kinderen staan centraal.
- d) Een doorgaande lijn in de aanpak van de voor- naar de vroegschoolse periode is van groot belang. Waar mogelijk werken onze pm-ers en leerkrachten van groep 1 en 2 nauw samen om het spel- en leeraanbod zo goed mogelijk af te stemmen. Zo bereiden wij het kind voor op een goede start in het basisonderwijs en zorgen we voor een vloeiende doorgaande ontwikkelingslijn.

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

Doelgroepen van VVE

De wet schrijft voor dat de gemeente de doelgroep voor voorschoolse educatie en criteria op basis waarvan een kind als doelgroepkind kan worden aangemerkt bepaald. VVE programma's zijn bedoeld om een brede ontwikkeling te stimuleren bij kinderen die opgroeien in een omgeving waar het taalaanbod beperkt is en waar weinig aandacht is voor informeel leren. De onderstaande doelgroep omschrijving is door de gemeente omschreven

“Kinderen van 0-4 jaar die het risico lopen op een ontwikkelingsachterstand, met name op het gebied van spraak- taalontwikkeling en/of waarbij omgevingsfactoren de spraak-taalontwikkeling negatief beïnvloeden”.

Om te kunnen vaststellen welke kinderen tot deze doelgroep behoren zijn de volgende criteria benoemd.

1. Indicator opleiding: De beide ouders/verzorgers of de ouder/verzorger die belast is met de dagelijkse verzorging heeft minder dan twee jaar vervolgonderwijs genoten na het basisonderwijs (conform de gewichtenregeling van het primair onderwijs).
2. Indicator ‘Nederlandse taal’: Geen van de ouders of regelmatige verzorgers in het gezin spreekt meer dan 50% Nederlands tegen het gezin en/of het kind heeft een spraak- taalachterstand van groter of gelijk aan een half jaar.
3. Indicator inburgeringstraject: De ouders nemen deel aan een inburgeringstraject.
4. Indicator ‘overige risicofactoren en/of belemmerende factoren’: De consultatiebureau-medewerker ziet op basis van een omgevingsanalyse risico met betrekking tot achterstand in één of meerdere ontwikkelingsgebieden bij het kind die van invloed zijn op de spraak-taalontwikkeling. Dit kan berusten op andere factoren in het gezin of bij het kind.

Het consultatiebureau voert de indicatiestelling uit en leidt het kind toe naar de opvangorganisatie. Het kan ook voorkomen dat een kind op de peuteropvang zit en door de pedagogisch medewerker geconstateerd wordt dat het kind een risico loopt op een taalachterstand of dat er factoren zijn die de spraak- taalontwikkeling negatief beïnvloeden. Er wordt in dit geval contact opgenomen met het consultatiebureau die waar nodig een indicatie afgeeft. Ook kan het zo zijn dat via het CJG een casus ingebracht wordt waaruit duidelijk wordt dat het kind een VVE indicatie nodig heeft. Ook dit wordt aan het consultatiebureau doorgegeven.

Brede ontwikkeling

Elk kindcentrum heeft binnen PIT de mogelijkheid de het VVE-aanbod aan te passen op de ouder- en kindpopulatie van het specifieke kindcentrum en heeft daarbij de opdracht de doorgaande lijn te bevorderen.. Om deze reden heeft het kindcentrum de vrijheid de keuze te maken uit een gecertificeerd VVE-programma en observatiemethode. Daarbij zijn de onderstaande uitgangspunten van belang:

- a) Binnen het aanbod voor jonge kinderen is er sprake van een optimale balans tussen aandacht voor de diverse ontwikkelingsgebieden. Dat betreft meer dan alleen taal, rekenen en motoriek. Steeds duidelijker wordt dat aspecten van sociaal emotionele ontwikkeling een zeer sterke voorspeller zijn van school- en maatschappelijk succes. Bij zeer jonge kinderen vormt de (senso)-motorische ontwikkeling bovendien de basis voor de hele ontwikkeling.

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

- b) Het stimuleren van de taalontwikkeling van de kinderen is en blijft een essentieel onderdeel van het VVE-aanbod. Datzelfde geldt ook voor de reken / denkontwikkeling.
- c) De SLO-doelen, gecombineerd met aanvullende doelen op het terrein van de motorische ontwikkeling, helpen om een beredeneerd activiteitenaanbod vorm te geven.

Voldoende ontwikkeltijd

De groepsgrootte voldoet aan de maximumeisen

Volgens de OKE-wet is 16 de maximale groepsgrootte in een peutergroep (Besluit, art. 3 lid 2). Dit betekent dat niet meer dan 16 peuters per groep ingeschreven mogen staan. In elke groep streven wij naar een optimale verhouding tussen kinderen met en zonder VVE-indicatie. Zo leren kinderen samen met en van elkaar en voorkomen wij segregatie

Kinderen volgen gedurende voldoende tijd (per week) een ontwikkelprogramma en de juiste leidster-kind ratio wordt ingezet

Er zijn (tenminste) twee gekwalificeerde pm-ers gedurende 10 uur (per 1-5-2019 mogelijk 16 uur) per week in de peutergroep (bij meer dan 8 peuters in de groep). Kinderen zonder VVE-indicatie komen minimaal 6 uur (per 1-5-2019 mogelijk 8 uur).

Beroepskrachten: kwaliteit en aantal

Alle beroepskrachten zijn toereikend gekwalificeerd (opleiding) en spreken voldoende Nederlands

Voor de functie van pedagogisch medewerker is het niveau tenminste MBO-3 (PW-3). PIT streeft naar GPM-4 en (voor VVE-locaties verplicht) een diploma of certificaat waaruit blijkt dat het taalniveau Nederlands op niveau 3F ligt voor de mondelinge taalvaardigheid, gesprekken voeren, luisteren en spreken.

De pedagogisch medewerker heeft voldoende kennis van:

- a) Het belang van spelonderwijs voor- en vroegschoolse educatie.
- b) Spelontwikkeling in samenhang met de taalontwikkeling, de reken-ontwikkeling, de motorische ontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- c) Het dagelijks uitvoeren van de VVE- begeleide activiteit in de kleine groep.
- d) Het organiseren, observeren en begeleiden van de speel-werktijden en het vrije spel.
- e) Het verzorgen van extra zorg in de vorm van spelbegeleiding.
- f) Het inrichten van een speel-leeromgeving met hoeken.
- g) Het stimuleren van ouderbetrokkenheid.
- h) De doorgaande lijn in het beleid: samenwerking en afstemming tussen peuterspeelgroep/ kdv en de school.
- i) De overdracht van gegevens van de peuterspeelgroep of het kdv naar de school.
- j) De inhoudelijke doorgaande lijn: doorlopende programma's, leerlijnen voor taal, rekenen,

Stagiaires

PIT kinderopvang biedt BPV-plaatsen aan PW- en GPW stagiaires. De opleiding Pedagogisch medewerker (PM) leidt op tot een functie op niveau 3 in de kinderopvang. De opleiding Gespecialiseerd pedagogisch medewerker (GPM) leidt op tot een functie op niveau 4 in de kinderopvang. Deze opleidingen kunnen gevolgd worden via de Beroeps opleidende leerweg (BOL) en de Beroepsbegeleidende leerweg (BBL). PIT kinderopvang neemt incidenteel BBL-stagiaires aan.

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

Met ingang van 1 januari 2018 geldt op grond van de Regeling Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen dat maximaal een deel, thans zijnde een derde (33%) van het totaal minimaal aantal op een locatie in te zetten beroepskrachten mag bestaan uit beroepskrachten in opleiding en stagiairs. De 33% regeling geldt niet voor medewerkers die al gekwalificeerd zijn. Vanaf de 3e fase in de opleiding mag een BBL-stagiair 100% ingezet worden.

Wat we van stagiaires mogen verwachten en wat hierbij de taken zijn staat uitvoerig beschreven in het stagebeleid. Zij werken, samen met de IKC- begeleider en praktijkbeleider aan de resultaatgebieden die gekoppeld zijn aan de functieomschrijving pedagogisch medewerker verwoord in de cao kinderopvang en verwachten dat zij hier uiteindelijk aan voldoen.

- 1 Kinderen verzorgen
- 2 Kinderen begeleiden
- 3 Activiteiten organiseren
- 4 Informatie uitwisselen over kinderen en werkzaamheden
- 5 Ruimten en materiaal beschikbaar houden
- 6 Deskundigheid bevorderen
- 7 Specifieke functiekenmerken

- De praktijkbegeleider: de praktijkbegeleider begeleidt het werken op de groep en beoordeelt (mede) de opdrachten, dit in overleg met de praktijkopleider
- De IKC-opleider: de IKC-opleider houdt zicht op de continuïteit van het leerproces van stagiaires en helpt hen hun leerproces te sturen. De praktijkopleider werkt samen met de werkbegeleider.

Vrijwilligers

Een vrijwilliger bij PIT kinderopvang & onderwijs is een persoon die op vrijwillige en regelmatige basis werkzaamheden verricht voor PIT, zonder dat hij of zij hiervoor een reële arbeidsbeloning ontvangt maar wel in het bezit is van een vrijwilligersovereenkomst en een VOG. Vrijwilligers worden aangesteld door de directeur en/of manager kinderopvang. Daarnaast maakt PIT veel en dankbaar gebruik van hulp(groot)ouders in de kindcentra. Hulpouders helpen bij diverse activiteiten in het kindcentrum zonder daarvoor een materiële vergoeding te ontvangen. Deze hulp bij activiteiten is vaak incidenteel, maar kan ook op regelmatige basis uitgevoerd worden.

PIT kinderopvang & onderwijs heeft bewust gekozen voor vrijwilligers voor het verrichten van hand- en spandiensten. Een vrijwilliger werkt altijd onder aansturing of coördinatie van een beroepskracht. De beroepskracht plant of coördineert de activiteiten en draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de activiteiten en de dienstverlening. Door de inzet van vrijwilligers houden de beroepskrachten meer tijd over voor hun pedagogische en didactische werkzaamheden. Helderheid over wat vrijwilligers voor de organisatie kunnen betekenen en omgekeerd bevordert een prettig werkklimaat.

Vrijwilligers vinden het leuk om bij PIT vrijwilliger te zijn. Door op deze manier actief te participeren in de samenleving heeft het vrijwilligerswerk ook voor hen betekenis. Vrijwilligerswerk bij PIT dient opgevat te worden als 'werk'. Ook al worden de activiteiten onbetaald (behalve eventuele

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

onkostenvergoedingen) en onverplicht (er is sprake van een vrije en bewuste keuze) verricht, het is niet vrijblijvend. De vrijwilligers worden geacht gemaakte afspraken na te komen.

De vaste beroepskrachten zijn primair verantwoordelijk voor de gang van zaken. De vrijwilligers werken aanvullend en boven de formatie. Op de kinderopvang kunnen de taken bestaan uit:

- Met de kinderen meespelen
- Voorlezen aan een groepje kinderen
- Helpen bij het eten en drinken van de kinderen
- Helpen met het verschonen of naar het toilet gaan van de kinderen
- Helpen met het maken van een werkje
- Schoonmaken op de groep
- Kinderen naar de klas brengen
- Opruimen

VOG

Alle pm-ers, leerkrachten, stagiaires, vrijwilligers, managers, facilitaire medewerkers en iedereen die woont of werkt op een locatie waar kinderen worden opgevangen zijn in het bezit van een geldige VOG (verklaring omtrent gedrag). Zij worden permanent gescreend.

Daarnaast heeft PIT kinderopvang een gedragscode die voor iedere werknemer, stagiaire en vrijwilliger geldt.

Alle beroepskrachten en leraren zijn toereikend geschoold en elk kindcentrum heeft een jaarlijks opleidingsplan

Het personeel dient specifieke scholing gehad te hebben voor het aanbieden van vve. Hieronder vallen onder meer de trainingen en cursussen die door de vve-programmaontwikkelaars aangeboden worden. Belangrijk hierbij is dat de scholing niet te lang geleden (in de afgelopen vijf jaar) heeft plaats gevonden. De directeur van een kindcentrum stelt jaarlijks een opleidingsplan op waarin tot uitdrukking komt op welke wijze de kennis en de vaardigheden van de beroepskracht in het vroegtijdig bestrijden van achterstanden worden onderhouden.” (Besluit art. 4.4)

ouders

Het is van groot belang dat ouders van kinderen die thuis weinig ondersteunend gedrag vertonen, aan te sporen meer met hun kind te doen. Door gericht activiteiten in te zetten, kan de participatie van ouders en de mate waarin ze thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten doen, vergroot worden.

Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd

Ouders worden geïnformeerd voorafgaand aan de periode dat hun kind op peuteropvang zit. Het gaat hier om informatie over het veiligheids-, gezondheids-, pedagogisch en ouderbeleid, de plaatsingsprocedure, frequentie van informatie-uitwisseling en doelstellingen van het betreffende kindcentrum. De informatie wordt tijdens een intakegesprek, via connect en de website aangereikt. Daarnaast worden ouders geïnformeerd via de kindcentrumraad en de PITraad.

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

Intake

Het kindcentrum verzamelt vooraf zoveel mogelijk informatie vooraf middels over het jonge kind. Hiermee beschikt het kindcentrum over belangrijke informatie die direct benut kan worden in de zorg en begeleiding van en het aanbod voor het jonge kind.

- a) Er is een standaard intake formulier waarop aspecten worden ingevuld over onder andere:
  1. Samenstelling van het gezin en de plaats van het kind daarin;
  2. Bijzonderheden van de ontwikkeling;
  3. Ontwikkelings- en kindkenmerken;
  4. Gezondheid en (opvallende) gedragskenmerken van het kind;
  5. De wijze van opvoeden en het stimuleren van de ontwikkeling (rol van beide ouders, tijd voor het kind, eet- en slaapritme, voorlezen, samen spelen, thuistaal, enz.).
- b) Het intake-formulier is ingevuld voor alle kinderen.
- c) De intake gebeurt mondeling met de ouders

Stimuleren om thuis ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen

De ontwikkelingsgerichte aanpak van het kindcentrum heeft meer succes als ouders ook thuis de ontwikkeling van hun kind stimuleren in het verlengde van de activiteiten op het kindcentrum. Ouders worden gemotiveerd thuis activiteiten te doen met hun kind, dit doen ze middels een activiteitennieuwsbrief, een op een gesprekjes bij brengen en halen en bij 10-minutengesprekjes. Elk kindcentrum kent hierin haar eigen aanpak.

Participatie in activiteiten op het kindcentrum

Het kindcentrum stimuleert ouders om te participeren in activiteiten op het kindcentrum. Hierdoor komen ouders in aanraking met de activiteiten die hun kinderen doen, maken ze meer contact met de pm-ers en hebben ze contact met andere ouders. Bij het brengen worden ouders gestimuleerd om bij het brengen van hun kind activiteiten te doen met hun eigen kind. De pm-ers zorgen ervoor dat een aanbod van activiteiten aanwezig is die ouders bij binnenkomst met hun kinderen kunnen doen. Daarnaast heeft elk kindcentrum de mogelijkheid op een eigen manier de participatie te bevorderen.

Informerende over de ontwikkeling van hun kind

Om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind nodigen pm-ers de ouders uit voor een gesprekje (10-minutengesprek) waarin wordt aangegeven hoe het kind zich ontwikkelt. Dit doen zijn aan de hand van het observatiesysteem. Tijdens deze gesprekken kunnen ook afspraken gemaakt worden over wat de pm-ers gaan doen en hoe de ouders hier de komende tijd thuis op aan kunnen sluiten.

- a) Er is tenminste 3 keer in de peuterperiode een oudergesprek op uitnodiging van de vpm-er waarin ouders worden geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind. In de peuterperiode vindt dit doorgaans plaats na de wenperiode, rond 3 jaar en voor de overgang naar de basisschool.
- b) Bij zorgpunten worden ouders direct geïnformeerd over hun kind en zijn er regelmatig gesprekken om de voortgang te bespreken.
- c) Tijdens de oudergesprekken worden observatiegegevens bekeken en besproken.
- d) Tijdens het gesprek worden concrete afspraken gemaakt over wat de pm-er en wat de ouder doet om de ontwikkeling verder te stimuleren.

- e) Pm-ers houden informeel korte gesprekken met de ouders over hun kinderen bij het brengen en halen.

Rekening houden met de thuistaal

De pm-ers zorgen er voor dat alle ouders voldoende geïnformeerd kunnen worden over de ontwikkeling van hun kinderen, activiteiten thuis, enz. Als er ouders zijn die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen, dan neemt het kindcentrum hier maatregelen voor zodat deze ouders ook kennis kunnen nemen van deze informatie. De maatregelen die genomen worden zijn passend bij de vraag en de mogelijkheden van ouder zodat de gekozen maatregelen aansluiten bij de wensen en behoeften van de ouders en dat de maatregelen het gewenste doel bereiken.

Kwaliteit van de educatie: het aangeboden programma

Een integraal programma

Het kindcentrum werkt met een gestructureerd en samenhangend aanbod om de ontwikkeling op de vier gebieden: taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele competenties te stimuleren. Op basis van specifieke behoeften van de peuters wordt er tevens aanvullend aanbod gebruikt om bepaalde ontwikkelingsgebieden extra te stimuleren.

Werken met een doelgerichte planning

Het aanbod moet ook daadwerkelijk aangeboden worden daarom maakt het kindcentrum gebruik van jaar- en weekplanningen, die aantonen dat alle thema's aan bod komen, dat alle ontwikkelingsgebieden evenredige aandacht krijgen en dat duidelijk is welke doelen er nagestreefd worden op basis van het aanbod. De weekplanningen worden regelmatig geëvalueerd en bijgesteld. Uit de weekplanning blijkt welke doelen er nagestreefd worden. De activiteiten voor de sociale vaardigheden, motorische, creatieve, en cognitieve ontwikkeling worden evenredig aangeboden

Het activiteitenaanbod gericht op de taalontwikkeling

Het kindcentrum maakt gebruik van een beredeneerd aanbod voor taalontwikkeling waarbij de SLO-doelen het uitgangspunt zijn: mondelinge taalvaardigheid (woordenschat en woordgebruik), vloeiend en verstaanbaar vertellen, luisteren, gesprekje voeren, mening uiten en vragen stellen) en ontluikende geletterdheid en taalbeschouwing (leesplezier, oriëntatie op boek en verhaal, oriëntatie op geschreven taal, fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe).

Het kindcentrum maakt gebruik van een beredeneerd aanbod voor de taalontwikkeling dat voldoet aan de SLO doelen en stimuleert de taalontwikkeling in een betekenisvolle context

Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd

Het kindcentrum stemt af op de ontwikkeling en behoeften van de kinderen. Om deze reden kunnen peuters en kleuters samen spelen en profiteren van het aanbod dat past bij de eigen ontwikkeling. In het aangeboden programma zit een logische opklimming in moeilijkheidsgraad.

Sommige activiteiten zijn specifiek bestemd voor die peuters die verder in ontwikkeling zijn en sommige juist voor peuters die minder ver zijn. Uit de planning wordt duidelijk dat de differentiatiemogelijkheden benut worden. Het gaat hierbij om differentiatie op

ontwikkelingsniveau. PIT heeft er voor gekozen voor het ontwikkelrecht en om deze reden laten wij differentiatie op leeftijd zoveel mogelijk achterwegen.

Het pedagogisch klimaat

Het pedagogisch handelen van de pm-ers is respectvol

- a) De pm-ers treden alle kinderen in gedrag en taalgebruik open en met respect tegemoet.
- b) De pm-ers creëren een veilig en positief klimaat in de groep.
- c) Uit de reacties van de kinderen blijkt dat zij zich veilig en gewaardeerd voelen.
- d) De pm-ers betrekken alle kinderen (en laten geen kinderen 'links' liggen).
- e) De pm-ers tonen in gedrag en taalgebruik respect voor de diversiteit in achtergrond, religie, taal en familiewaarden van het kind.
- f) De pm-ers bieden positieve ondersteuning.
- g) De pm-ers hebben zichtbaar hoge realistische verwachtingen van de kinderen.

De pm-ers structureren en hanteren duidelijke pedagogische gedragsgrenzen

- a) De pm-ers stellen op respectvolle wijze duidelijk gedragsgrenzen, waarbij ze rekening houden met het ontwikkelingsniveau van het kind.
- b) De pm-ers hanteren de gedragsgrenzen consequent en deze worden herhaaldelijk in een betekenisvolle context uitgelegd. De leidster gaat ook na of de regels begrepen worden.
- c) Grenzen worden positief geformuleerd en geven met name aan 'hoe' en 'waarom' een kind zich zo moet gedragen.
- d) De pm-ers maken de kinderen duidelijk wat het effect van hun gedrag op de anderen is.
- e) Pm-ers negeren zoveel mogelijk ongewenst gedrag (totdat het gevaarlijk wordt) en prijzen/benadrukken kinderen die gewenst gedrag laten zien.
- f) Fouten van kinderen worden niet persoonlijk gemaakt; het gedrag wordt gecorrigeerd, niet het kind. Hierdoor wordt voor kinderen duidelijk dat zij fouten mogen maken.

De pm-ers stimuleren de sociale vaardigheden en de persoonlijke competenties van de kinderen

- a) De pm-ers bevorderen dat kinderen samen spelen en samen materialen delen.
- b) De pm-ers bevorderen onderling respect, door bij het spelen kinderen naar elkaar te leren luisteren en te leren hoe kinderen zich emotioneel uiten.
- c) De pm-ers begeleiden bij conflicten oplossen. Hierbij luisteren ze naar beide kinderen, laten ze de kinderen zelf naar een oplossing zoeken (eventueel met hulp van suggesties of het stellen van open vragen) en sluiten het conflict af met een samenvatting.

De pm-ers bevorderen de zelfstandigheid en tonen respect voor de autonomie van het kind

- a) De pm-ers stimuleren de kinderen zichzelf te verzorgen: aankleden, zelfstandig werkjes pakken en uitvoeren, enz.
- b) De pm-ers respecteren de eigen ideeën en oplossingen van de kinderen.
- c) De pm-ers zorgen ervoor dat de kinderen voldoende ruimte en vrijheid krijgen om zelf keuzes te maken in hun spel en om op hun eigen manier te spelen.
- d) De pm-ers stimuleren de zelfstandigheid van de kinderen door (gedrags)regels, rituelen en het dagritme te visualiseren. De visualisatie wordt ook gebruikt gedurende de dag.

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taal-uitlokkend

- a) Pm-ers hebben een rijke uitnodigende leeromgeving gecreëerd met veel verschillende echte materialen en materialen waarmee je ontdekkingen kan doen.
- b) Er zijn verschillende hoeken terug te vinden in de groepsruimte (zoals huishoek, bouwhoek, leeshoek, water-/zandtafel en ontdekhoek) die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen.
- c) De ruimte is ingericht met materialen die ontluikende en beginnende geletterdheid en gecijferdheid uitlokken.
- d) Daarnaast zijn er wisselende hoeken, passend bij het thema van die periode.
- e) Er is een hoek waar kinderen zich in kunnen terugtrekken om tot rust te komen.

Kwaliteit van de educatie: het educatief handelen

Het educatief handelen van beiden pm-ers is op elkaar afgestemd

- a) Er zijn afspraken over de taakverdeling tussen de beide pm-ers binnen een groep en eventueel met de leerkrachten (zichtbaar tijdens de observatie en/of op papier).
- b) Beide pm-ers zijn actief educatief bezig.
- c) Informatie uit observaties en over vorderingen van elk kind worden regelmatig doorgenomen.
- d) De afspraken over taakverdeling liggen vast en worden regelmatig geëvalueerd en bijgesteld.

Er worden structureel effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd

Pm-ers zijn voortdurend bewust met taal bezig moeten zijn. Dus naast de gerichte activiteiten worden ook spontane gebeurtenissen aangepakt voor de taalontwikkeling. Dit kan tot uiting komen door zinnen en woorden van kinderen (op de juiste wijze) te herhalen, veel open vragen te stellen, kinderen veel gelegenheid te geven om met taal te oefenen (bijvoorbeeld ook tijdens de (grote) kringactiviteiten).

Activiteiten voor de peuters zijn daarnaast bijvoorbeeld gericht op de ontwikkeling van de woordenschat en bij kleuters zijn de activiteiten bijvoorbeeld ook gericht op het fonemisch bewustzijn en de ontluikende/ beginnende geletterdheid.

De pm-ers bevorderen de interactie met en tussen kinderen

- a) De pm-ers scheppen gericht mogelijkheden om positieve interacties tussen kinderen te laten ontstaan.
- b) De pm-ers bevorderen, passend bij de ontwikkeling van de kinderen, samenspel en wederkerigheid in het spel van de kinderen door zelf ook mee te doen.
- c) De pm-ers merken positieve interacties tussen kinderen op en belonen deze.
- d) De interactie is afgestemd op het begripsniveau en de interesse van de kinderen.
- e) De pm-ers betrekken, stimuleren en begeleiden kinderen bij de interactie door het stellen van open vragen en het kind te prikkelen na te denken.

De pm-ers stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken

- a) Pm-ers begeleiden en stimuleren de actieve betrokkenheid van de kinderen bij spelactiviteiten door mee te spelen en in te gaan op het initiatief en de fantasie van het kind en daarbij bewust creatieve open vragen te stellen en kinderen uit te laten praten.

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

- b) De pm-ers benutten alle kansen gedurende de dag om het spel of de activiteit te verrijken door bijvoorbeeld iets toe te voegen, te veranderen of te verwijderen.
- c) De pm-ers sluiten gericht aan bij de voorkennis en voorkeuren van kinderen bij het verrijken van het spelen en werken. Hierdoor wordt aangesloten bij de zone van de naaste ontwikkeling.

De pm-ers bevorderen de ontwikkeling van aanpakgedrag (strategieën) bij de kinderen

- a) De pm-ers laten het kind vooral zelf doen en ervaren (zelf naar oplossingen zoeken)
- b) De pm-ers geven positieve begeleiding, door te benoemen wat goed gaat.
- c) De pm-ers geven een begeleide instructie door te benoemen wat het kind doet, uitleg te geven in kleine stapjes, te herhalen en terug te kijken op wat geleerd is.
- d) De pm-ers achterhalen of het kind het echt begrijpt (reflecteren). De pm-ers en het kind kijken samen terug hoe de taak is aangepakt.

Het gedrag van de pm-ers met de kinderen is responsief

- a) De pm-ers reageren op het niveau van het kind, non-verbaal of verbaal, als een kind de aandacht vraagt en laat hiermee haar beschikbaarheid zien.
- b) De pm-ers gaan in op wat het kind zegt, gaan in op het initiatief van het kind en tonen een wezenlijke interesse in de belevingswereld van het kind.
- c) De pm-ers zorgen waar nodig voor oogcontact en een korte afstand tot het kind.
- d) De pm-ers hebben een luisterende houding en laten voornamelijk het kind aan het woord.

De pm-ers stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen

De pm-ers bieden voldoende aanbod en activiteiten die beschikbaar en gepland zijn om tegemoet te komen aan de verschillen tussen kinderen.

- a) De pm-ers kennen van elk kind de ontwikkelingsbehoefte en stemmen hun vragen en benadering hierop af.
- b) De pm-ers gebruiken zoveel mogelijk het ontwikkelingsniveau van het kind om de ontwikkeling een stapje verder te helpen. De pm-ers bieden activiteiten aan waardoor het kind uitgedaagd wordt zich te ontwikkelen en iets te leren wat onbekend is.
- c) De pm-ers variëren bewust in individuele activiteiten, activiteiten voor kleine groepen en grote groepen, afgestemd op de behoefte van het kind.
- d) De hoeveelheid tijd en extra ondersteuning wordt afgestemd op de behoefte van het kind.

Volgen van de brede ontwikkeling van alle kinderen

Van het kindcentrum wordt verwacht dat ze de brede ontwikkeling van alle kinderen systematisch volgt. Dit betekent dat er gebruik gemaakt wordt van een observatie-instrument waarin de ontwikkeling op de vier gebieden: taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling wordt beoordeeld. Omdat het vroeg signaleren van achterstanden belangrijk is, wordt ervan uitgegaan dat vrij snel gestart wordt met een eerste observatiemoment (binnen drie maanden na start peuterperiode en kleuterperiode).

Het kindcentrum kan gebruik maken van een observatiesysteem zoals KIIJK, het Ontwikkelingsvolgmodel (OVM) of andere systemen. Ook kan een volgsysteem gebruikt worden die hoort bij een integraal programma. Dit is allemaal mogelijk zolang de brede ontwikkeling voldoende gevolgd kan worden en er goed zicht is op achterstanden (of juist op kinderen die sneller gaan).

- a) De pm-ers leggen van elk kind de beginsituatie (d.w.z. binnen 3 maanden) vast voor een vroegtijdige signalering van achterstanden (eerste observatiemoment).
- b) De pm-ers gebruiken voor het regelmatig en systematisch volgen van de ontwikkeling op de vier vve-domeinen een gestructureerd observatie-instrument.
- c) Het aantal observatiemomenten komt overeen met de aanwijzingen van het observatie-instrument, en bevat ten minste 3 observatiemomenten in de voorschoolse en minimaal 4 in de vroegschoolse periode.
- d) De observatie- en eventuele toetsgegevens zijn vastgelegd in een peuterleerlingvolgsysteem en geven zicht op de ontwikkeling (of de eventuele stagnatie).
- e) In de vroegschool worden de gegevens van de voorschool gebruikt.

De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind

De pm-ers gebruiken actief de gegevens uit het observatiesysteem om planmatig het aanbod en de zorg en begeleiding aan te passen aan de behoefte aan ondersteuning van de kinderen. Kinderen met een achterstand krijgen individueel of in de kleine groep extra begeleiding en activiteiten om de achterstand in te halen. Ook passen de pm-ers op groepsniveau de activiteiten aan als blijkt dat de hele groep op bepaalde gebieden meer aanbod en begeleiding nodig hebben.

- a) Pm-ers bepalen aan de hand van de informatie uit de observaties welke (groepen) kinderen extra zorg nodig hebben en wat die zorg inhoudt.
- b) Pm-ers leggen vast welke doelen ze nastreven, welk aanbod en welke begeleiding ingezet wordt en wanneer en hoe geëvalueerd wordt of de doelen behaald zijn.
- c) Ouders van geïdentificeerde zorgkinderen worden actief betrokken bij het bestrijden van de achterstand.

De evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg

Het effect van de extra zorg en begeleiding wordt geëvalueerd door gebruik makend van het observatie-instrument. Deze evaluatie moet aantoonbaar leiden tot beredeneerde keuzes voor het vervolg. Zijn de doelen bereikt? Zo nee, waarom niet? Welke aanpak gaan we in de komende periode hanteren om de doelen alsnog te bereiken? Of is externe hulp bij de diagnose nodig?

- a) Na een vastgestelde periode wordt het effect van de begeleiding en extra zorg geëvalueerd. Deze evaluatie wordt vastgelegd.
- b) De evaluatie leidt tot een conclusie voor vervolgstappen (zoals; extra zorg is niet meer nodig, bepaalde gerichte handelingen/ begeleiding worden aangehouden, de begeleiding wordt bijgesteld of externe zorg is nodig). Deze conclusie wordt vastgelegd.
- c) Om het effect van de geboden zorg te evalueren wordt gebruik gemaakt van het gebruikelijke observatie-instrumenten van het kindcentrum.
- d) Ook de extra zorg en begeleiding aan kinderen met een voorsprong wordt geëvalueerd.

Specifieke aandacht voor taalontwikkeling bij begeleiding en zorg

Wanneer er sprake is van een groot aantal peuters dat niet in het Nederlands aanspreekbaar is zal de zorg en begeleiding specifiek op deze problematiek afgestemd worden.

- a) De zorg en begeleiding is specifiek afgestemd op het geringe taalniveau van de peuters.
- b) Voor deze peuters zijn concrete handelingsplannen voorhanden om de Nederlandse taal aan te leren.

- c) Ouders worden actief betrokken bij de taalverwerving van hun peuters.

Ontwikkeling, begeleiding en zorg in de bredere zorgketen

Pm-ers hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die het kindcentrum niet kan leveren, en van de aard van die zorg

De pm-ers hebben voldoende zicht op de kinderen die externe zorg nodig hebben en/of ontvangen. Dit garandeert dat er geen kinderen onopgemerkt blijven, waardoor toch achterstanden kunnen ontstaan.

- a) De kinderen die externe zorg nodig hebben (of hebben gehad) zijn bij de pm-ers en leraren bekend.
- b) Pm-ers kennen de problemen van het kind en de reden van de externe zorg.

Pm-ers zorgen dat kinderen aangemeld worden voor externe zorg, wanneer het kindcentrum de gewenste zorg niet kan leveren

Als externe diagnose of zorg nodig is zorgt het kindcentrum ervoor dat dit geregeld wordt. Dit betekent dat er binnen het kindcentrum de intern begeleider verantwoordelijk is voor het overleggen met de ouders en het (helpen) inschakelen van externe zorgverleners.

Soms kennen de ouders de wegen onvoldoende om externe hulp in te roepen. Het kindcentrum kan de ouders ondersteunen in het zoeken naar de juiste instanties en helpen bij intake-procedures e.d.

- a) Binnen het kindcentrum is de IB-er voor het in gang zetten van externe diagnose of zorg.
- b) Binnen het kindcentrum zijn er vaste afspraken over het signaleren van zorgleerlingen, aanmelden voor nadere diagnose en contact met de ouders.
- c) Pm-ers overleggen met de ouders over de mogelijkheden van externe zorg en stimuleren ouders gebruik te maken van de externe zorg.
- d) Pm-ers spelen een actieve ondersteunende rol bij het maken van contacten met zorginstellingen en het aanmelden van het kind (in overleg met de ouders!).

De pm-ers blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden

Wanneer kinderen in een extern zorgtraject zitten, probeert het kindcentrum aansluiten met haar activiteiten en begeleiding aan op de externe zorg. De pm-ers zijn zo goed mogelijk op de hoogte van de extern geboden zorg. Hiervoor kunnen er regelmatige contacten zijn met de externe zorgverlener. Ook kan via het contact met de ouders nagegaan worden hoe het kindcentrum kan aansluiten op de externe zorg. In de praktijk blijkt vaak dat externe instanties niet of nauwelijks een terugkoppeling verzorgen aan het kindcentrum en dat ouders niet altijd weten wat de externe begeleiding inhoudt. Dit maakt het voor het kindcentrum soms lastig om met haar activiteiten aan te sluiten op zorg die elders gegeven wordt.

KWALITEITSZORG BINNEN HET KINDCENTRUM VOOR HET JONGE KIND

Er is coördinatie op het aanbod aan het jonge kind

Voor het kindcentrum geldt dat de teamleider jong kind als coördinator is aangewezen die specifiek de kwaliteit bewaakt. Dit is voor de pm-ers de contactpersoon voor inhoudelijke vragen. Daarnaast is

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

er sprake van een pedagogisch coach, die specifiek tot taak heeft de pm-ers te ondersteunen en de kwaliteit van het handelen van de pm-ers te verbeteren.

Het kindcentrum evalueert de kwaliteit regelmatig

De teamleider jonge kind zal regelmatig na gaan of de kwaliteit voldoet aan de eigentijdse standaarden, aan het beleid van de gemeente en het eigen geformuleerde beleid. Het kindcentrum zal jaarlijks de kwaliteit evalueren, nieuwe doelen formuleren en legt dit vast en zal hierover rapporteren. Hiervoor wordt van januari 2019 het document Kwaliteit het jonge kind 2-6 jaar gebruikt met als vaste onderdelen:

- a) Participatie van de ouders
- b) Kwaliteit van het aanbod en in hoeverre dit wordt gebruikt conform de afspraken
- c) Kennis en vaardigheden van de pm-ers (pedagogisch en educatief handelen)
- d) Inrichting van de ruimte
- e) De zorgstructuur, inclusief het observatiesysteem en de wijze waarop dit wordt gehanteerd
- f) De doorgaande lijn.

Het kindcentrum evalueert de resultaten

Behalve de inhoudelijke kwaliteit, worden ook de resultaten geëvalueerd. Deze evaluatie is onderdeel van de eigen kwaliteitszorg en staat los van de gemeentelijke afspraken over resultaten, al sluit het kindcentrum wel aan op de gemeentelijke resultaatafspraken. Het evalueren van de resultaten wordt gedaan op locatieniveau en groepsniveau. De resultaten worden geanalyseerd en er worden conclusies getrokken uit deze analyses.

Het kindcentrum werkt planmatig aan verbetermaatregelen

De evaluatie van de kwaliteit en de evaluatie van de resultaten leiden tot concrete verbeterplannen. Deze plannen bevatten concrete doelen, gerichte activiteiten, verantwoordelijke uitvoerders en een heldere planning. Ook de borging kan hierin zijn opgenomen.

Het planmatig werken aan verbetermaatregelen kan bij het kindcentrum opgenomen worden in het kwaliteitssysteem BOS en is op deze manier een onderdeel van het jaarplan.

- a) Het kindcentrum heeft concrete verbeterpunten vastgesteld op basis van de evaluatie van de kwaliteit en de resultaten.
- b) Deze verbeterpunten zijn opgenomen in een concreet verbeterplan, dat door de het kindcentrum daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Het kindcentrum borgt de kwaliteit van haar aanbod

Om de kwaliteit van de peuteropvang te waarborgen is er constante aandacht voor de professionaliteit van de pm-ers/leraren, de kwaliteit van het programma, de leeromgeving, de beschikbare en bestede tijd, en specifieke zorg voor de individuele kinderen.

Het is belangrijk om na te gaan of er nog volgens de afgesproken standaarden en procedures wordt gewerkt. Dit betekent dat binnen het kindcentrum regelmatig (tenminste jaarlijks) door leidinggevende en teamleider het jonge kind in de groepen gekeken wordt of de kwaliteit nog voldoet. Deze groepsbezoeken vinden plaats volgens een afgesproken planning en er wordt gebruik

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

gemaakt van kijkwijzers. Daarnaast liggen afspraken en procedures vast, zodat deze voor iedereen (ook invalkrachten) helder vast in het locatiewerkplan en te raadplegen zijn.

- a) In het kindcentrum vinden regelmatig groepsbezoeken/klassenconsultaties plaats om de kwaliteit te borgen
- b) De afspraken en procedures voor het aanbieden van de kwaliteit in de peuteropvang liggen vast en zijn voor een ieder te raadplegen
- c) Er is een heldere procedure vastgelegd om de kwaliteit te waarborgen.
- d) Er wordt gebruik gemaakt van verschillende instrumenten om de kwaliteit te borgen..
- e) De pm-ers zijn blijven in gesprek met elkaar (collegiale consultatie)

DOORGAANDE LIJN

Er is coördinatie tussen de diverse groepen

De teamleider jong kind heeft binnen het kindcentrum specifiek de taak om contacten te leggen en te onderhouden om de doorgaande lijn tussen de verschillende groepen zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Het kindcentrum zorgt voor een warme overdracht

Voor een soepele doorgaande lijn worden binnen het eigen kindcentrum middels de warme overdracht de gegevens (over het ontwikkelingsniveau van het kind, op welke manier extra begeleiding of zorg is verleend aan het kind, welk programma gebruikt is en hoe lang het programma is gevolgd) overgedragen aan de volgende groep om zo min mogelijk onderbreking in het aanbod en de begeleiding te realiseren.

Wanneer het kind naar een ander kindcentrum gaat vindt de overdracht middels een koude overdracht plaats.

- a) Het kindcentrum maakt gebruik van een standaard overdrachtsdocument
- b) In dit standaard overdrachtsdocument zijn de belangrijkste gegevens opgenomen (of een kind vve-geïndiceerd is, het ontwikkelingsniveau, welk programma en hoe lang gevolgd, zorg en begeleiding)
- c) Voor alle zorgkinderen vindt een warme overdracht plaats.
- d) De overdrachtsprocedure is vastgelegd en wordt regelmatig geëvalueerd met de betrokken instellingen/besturen.
- e) Niet alleen voor zorgkinderen maar voor alle kinderen vindt een warme overdracht binnen het kindcentrum plaats.

Het aanbod binnen het kindcentrum is afgestemd

Het aanbod binnen het kindcentrum is afgestemd. Dat betekent dat het aanbod in de diverse groepen aantoonbaar aansluit met haar aanbod op het niveau van de volgende groep waardoor de doorgaande lijn wordt gewaarborgd. Dit kan bijvoorbeeld gewaarborgd worden door het werken met hetzelfde programma.

Afstemming van het aanbod kan ook betrekking hebben op het afstemmen van de thema's gedurende het jaar, zodat de kinderen met hetzelfde thema bezig zijn en het aanbod gezamenlijk ingevuld wordt. Ook kunnen er gezamenlijke activiteiten rond het thema georganiseerd worden.

VVE aanvulling pedagogisch beleidsplan voor kinderen van 0 - 4 jaar

versie november 2018

Het pedagogisch klimaat en het educatief handelen binnen het kindcentrum is op elkaar afgestemd
Hiervoor hebben pm-ers en leraren regelmatig met elkaar overleg, gaan bij elkaar kijken, volgen samen scholingen, enz.

De manier om met ouders om te gaan op het kindcentrum is op elkaar afgestemd.
Deze afstemming heeft betrekking op het informeren van ouders over het (ouder)beleid en over de ontwikkeling van hun kind, de intake, activiteiten voor thuis en activiteiten die gezamenlijk op de voor- en vroegschool georganiseerd worden.

De interne begeleiding en zorg zijn op het kindcentrum op elkaar afgestemd
Elk kindcentrum heeft de mogelijkheid gebruik te maken van hetzelfde observatie-instrument en de wijze waarop zorg en begeleiding ingezet wordt.

Doen waarin je gelooft